JAROSLAV DŘÍMAL

K BRNĚNSKÉMU POBYTU A K FILIAČNÍM LISTŮM JANA KAPISTRÁNA

OTIŠTĚNO Z ČASOPISU MATICE MORAVSKÉ ROČNÍK 63–64

BRNO 1941

TISKEM AKCIOVÉ MORAVSKÉ KNIHTISKÁRNY POLYGRAFIE V BRNĚ
NÁKLADEM VLASTNÍM

1573

JAROSLAV DŘÍMAL

K BRNĚNSKÉMU POBYTU A K FILIAČNÍM LISTŮM JANA KAPISTRÁNA

Ve starší i v novější literatuře historické bylo již mnohokráte pojednáno o české misii Jana Kapistrána, františkánského mnicha a jednoho z největších kazatelů své doby. Je dobře známo, že Kapistrán byl ke konci prosince r. 1450 vypraven papežem Mikulášem V. do Čech, aby svým kazatelským uměním přivedl husitské Čechy k poslušnosti stolice papežské, a že od konce července roku příštího začal za doprovodu dvanácti učedníků svou několikaletou pouť po Moravě a po některých částech Čech. Prvou důležitou stanicí na té cestě bylo Brno. Kapistrán tam přišel brzy po 25. červenci r. 1451 a zůstal v městě až do 15. srpna. Kázal pod širým nebem na Petrově a jeho kázání překládal z latiny světící biskup olomoucký Vilém z Kolína. Jejich vliv na posluchače byl nevídaný a sám moravský podkomoří Beneš Černohorský z Boskovic, jeden z nejmocnějších pánů markrabství, podlehl tak jejich dojmu, že se 1. srpna veřejně odřekl kalicha a přistoupil ke straně pod jednou. Za patnáct dní po tom odjel Kapistrán do Olomouce. V prvé polovici září vrátil se však opět do Brna a kázal tam sedmnáct dní. Poněvadž jeho brněnské působení je úvodem a východiskem k celé Kapistránově české misii, těšilo se vždy při vypravování o Kapistránových osudech značné pozornosti.[1]

[1] Podati přehled všech prací, které mu byly věnovány, přesahuje rámec tohoto článku. Nelze však přejíti mlčením několik studií, v kterých jsou odkazy na jiné publikace o Kapistránově pobytu. Kromě starších pojednání, jež jsou uvedena v dílech níže jmenovaných, věnoval mu bedlivou pozornost *A. Hermann* v knize Capistranus triumphans, vydané r. 1700 v Kolíně. Dva deníky Kapistránových žáků *Christophora a Varisia* a *Nicoly de Fara* jsou otištěny ve velké edici Acta sanctorum, October X. Podrobně zpracoval Kapistránovo brněnské působení i historik františkánského řádu *L. Wadding* ve 12. svazku Annales fratrum minorum (Roma 1731—1741). Z českých děl má až dosud cenu práce *F. Valoucha*, Životopis sv. Jana Kapistrána, vytištěná v Brně r. 1858. Nezávisle na ní publikoval *K. Weber* svou disertaci Johannes von Capistrano, podanou v Lipsku r. 1867. Základní význam má důležitá a obsáhlá práce *L. de Kerval*, S. Jean de Capistran, son siècle et son influence (Paris 1887). S použitím všech tehdy známých pramenů a literatury podrobně vylíčil Kapistránův pobyt v českých zemích *Z. Nejedlý* v článku Česká misie Jana Kapistrána v ČČM roč. 74 (1900). Nejedlý vypočítává též ostatní starší práce věnované té otázce. Co k nim přibylo po vydání článku Nejedlého, to zachytil *E. Jacob* v knize Johannes von Capistrano (Breslau 1903 a 1911). Česká literatura zůstala však Jacobovi cizí a proto nepřihlédl ke Kapistránovu působení v Čechách v celé jeho šíři. Zato si ho bedlivě všiml *R. Urbánek* v druhé části třetího dílu Českých dějin, které vyšly v Praze r. 1918. Pozdější literaturu o Kapistránovi shrnul *B. Navrátil* v ČMM roč. 48 (1924), str. 290. Tři léta na to vyšly v r. 1927 v Gubbiu a v Aquile dvě důležité edice *A. Chiappiniho*. První se nazývá La produzzione letteraria di S. Giovanni da Capestrano. Trattati-Lettere-Sermoni a druhá slove Reliquie letterarie Capistranesi, Storia-Codici-Carte-Documenti. Potom se zabýval brněnským pobytem Kapistránovým *J. Dřímal* v studii Biskup Vilém z Kolína, otištěné v ČMM roč. 55 (1931). A konečně poslední větší práce věnovaná té otázce pochází z péra *R. Rýsiového*: Die erste Hussitenmission des heiligen Johannes v. Capestrano in Mähren a vyšla ve Franziskanische Studien 19 (1932).

Přesto lze ještě stále obohacovati novými kusy dosud známý materiál o Kapistránově úsilí působiti z hlavního města Moravy na české utrakvisty. Jeden takový doklad byl nedávno nalezen ve farním archivu u sv. Jakuba v Brně. Je to originál Kapistránovy listiny dané v Brně 14. srpna r. 1451, kterou Kapistrán přijal do bratrstva svého řádu brněnského měšťana Jakuba z Pustiměře s manželkou, s dědici a s celou rodinou. Listina jest otištěna v příloze a dobře dokresluje prostředí, v kterém se Kapistrán pohyboval při svém vstupu na brněnskou půdu.[1] Bylo již řečeno, že přišel do Brna brzy po 25. červenci a že 15. srpna se již chystal odejíti do Olomouce.[2] Než však opustil město, odměnil se váženému brněnskému měšťanu Jakubovi z Pustiměře, který mu patrně poskytl vítanou podporu při těžkých začátcích jeho misie.

Jakub byl syn vynikajícího brněnského městského písaře Jana z Pustiměře, jenž míval dům v prvé městské čtvrti.[3] Jan z Pustiměře jest již r. 1406 doložen jako veřejný notář,[4] a byl dvakrát ženat. Prvá jeho manželka byla dcera Štěpána Genschopfa a Jan s ní měl syna Jakuba, Augustina, Valentina a Prokopa. Druhá

[1] Za její laskavé zapůjčení děkuji svatojakubskému faráři ndp. dru Antonínu Štursovi. Podle sdělení prof. Tomáše Kaliny z Brna vyňal r. 1911 prof. dr. Gustav Gutmensch při katalogisování knihovny u sv. Jakuba v Brně tuto listinu z prvotisku svatojakubské bibliotheky Summa de casibus conscientiae fratri Astesani, vytištěného od Bernarda Richela v Basileji r. 1468. Prvotisk má starou signaturu 128 a novou 88 a dostal se 21. dubna r. 1931 s celou svatojakubskou knihovnou do archivu města Brna. Listina sama byla Gutmenschem uložena do farního archivu svatojakubského, upadla v zapomenutí a byla náhodou nalezena v listopadu r. 1940. Děkuji též za laskavou ochotu správám všech archivů, v jejichž ústavech jsou uloženy listiny otištěné v příloze.

[2] O tom blíže *Dřímal*, Biskup Vilém z Kolína, str. 18 a násl.

[3] Archiv města Brna rkp. čís. 21, f. 11a.

[4] Viz *J. Šebánek*, Archivy zrušených klášterů I (Brno 1932), str. 227, čís. 1097.

jeho manželka se jmenovala Dorota a darovala Janovi syna Jiřího.[1] Jakub byl ze všech Janových synů nejstarší, vyučil se sládkem a zařídil si s otcovou pomocí někdy mezi r. 1432 až 1442 samostatnou živnost ve vlastním domě v prvé městské čtvrti. Jeho dům byl pro berní účely odhadnut na 50 hřiven a byla při něm sladovna oceněná na 30 hřiven.[2] Počátkem r. 1442 Jan z Pustiměře zemřel a zanechal po sobě dům a sedm čtvrtí vinic. Dům stál v prvé městské čtvrti a počítal se za 80 hřiven. Vinice ležely v Židlochovicích a byly odhadnuty tak vysoko jako dům.[3] Před smrtí učinil Jan poslední pořízení a jeho vykonavateli ustanovil brněnské měšťany Osvalda střelce,[4] Kunce Aurocha a Mikuláše Polcmachra. Jakub bydlil tehdy již ve vlastním domě a nečinil si nárok na dědictví po otci. Ostatní synové Janovi byli ještě nezletilí a hospodařili společně s matkou Dorotou až do r. 1446. Toho léta se chtěl osamostatniti Valentin a proto 17. prosince se před městskou radou dohodl s macechou a s ostatními bratřími tak, že se mu mělo jistým způsobem zaplatiti 34 hřiven a že dostal po otci stříbrný kříž a velikonočního beránka. Za to se vzdal dalších nároků na dědictví. Vymínil si jenom, že společně s bratřími Augustinem a Prokopem se pokusí před městskou radou dokázati, že dostali od svého děda Štěpána Genschopfa 30 hřiven na tři čtvrti vinice a že v tom případě, když se jim ten důkaz podaří, přidá jejich macecha každému z nich po 4 hřivnách. Po vyplacení Valentina umluvili Augustin a Prokop se svou macechou a s nevlastním bratrem Jiřím, že budou na domě a sedmi čtvrtích vinice společně hospodařiti. Až některý z nich bude chtíti založiti

[1] Archiv města Brna rkp. čís. 48, f. 359b—360a.

[2] Archiv města Brna rkp. čís. 8, f. 15a. Že získal Jakub dům mezi r. 1432—1442 soudím z toho, že v berním rejstříku z r. 1432 (rkp. čís. 21) není ještě zapsán, kdežto v rkp. čís. 8 z r. 1442 se již uvádí.

[3] Archiv města Brna rkp. čís. 8, f. 23a. Že Jan z Pustiměře zemřel počátkem r. 1442, soudím z toho, že v citovaném rukopise, založeném pro berní účely r. 1442, uvádí se jako držitelka jeho jmění druhá choť Janova Dorota. Že nezemřel dříve, plyne z toho, že jeho nástupce v úřadu městského písaře Václav z Jihlavy nastoupil r. 1443. Poněvadž nelze předpokládati, že by místo městského písaře zůstalo dlouho neobsazeno, jest třeba souditi, že Jan zemřel poč. r. 1442. Viz též *V. Nešpor*, Dějiny města Olomouce (Olomouc 1936), str. 81.

[4] V latinském zápise v rkp. čís. 48, f. 359—360a v archivu města Brna a v jiných latinských zmínkách o něm se nazývá *Osvald arcufex*. V českém zápise v půhonech r. 1436 se jmenuje *Osvald střelec*. Viz *V. Brandl*, Libri citationum et sententiarum III (Brunae 1878), str. 117, č. 595 a 596.

vlastní domácnost, tehdy že mají Augustin a Prokop dostati polovici domu a tři a půl čtvrti vinice a Dorota s Jiřím také tolik.[1]

Zatím Jakubovi jeho řemeslo velmi dobře šlo a jeho majetek se zvětšoval. Brzy po r. 1442 koupil ve druhé městské čtvrti ještě jeden dům, odhadnutý na 40 hřiven, vinici v Nosislavi oceněnou na 20 hřiven a polovici vinice zapsanou v berní knize 8 hřivnami. Časem získal k novému svému domu a k vinicím i polovici menší sladovny v ceně 9 ½ hřivny a vinici pod Spilberkem v hodnotě 30 hřiven.[2] Někdy před r. 1477 si koupil od Hanuše ze Slavkova třetí dům, který ležel také ve druhé městské čtvrti a stál 39 hřiven. Patřila k němu polovice sladovny za 6 hřiven a osmina vinice v brněnské trati Veveří za 4 ½ hřivny.[3] A konečně k r. 1478 se připomíná čtvrtý jeho dům v bývalé Židovské ulici.[4] V té době se však již chýlil Jakubův život ke konci. R. 1477 držel ještě sice svůj majetek v prvé městské čtvrti, ale záhy potom mizí po něm stopa a jeho jmění přešlo do jiných rukou.[5]

Než to nás již nezajímá. Důležité ovšem jest, že Jakub z Pustiměře byl při příchodu Kapistrána do Brna vážený a zámožný měšťan, jehož jmění stále rostlo, a že měl četné a vlivné příbuzenstvo. Jeho otec býval před svou smrtí městským písařem a to mu pojišťovalo značnou úctu, vliv i moc. Jakub těžil z tradice po otci, nezůstal za ním co do vážnosti a pozemskými statky ho dokonce předčil. Když Kapistrán po 25. červenci přišel do Brna, navázal s Jakubem styky a přijal jeho podporu v počátcích svého brněnského působení. V odměnu za dobré služby přijal 14. srpna Jakuba, jeho manželku, jeho dědice a všechny příbuzné do řádového bratrstva.[6] Pro Kapistránovo působení v Brně má význam zjištění, proč Jakubovi a jeho rodině udělil filiaci svého řádu.

[1] Archiv města Brna rkp. čís. 48, f. 359b—360a. Je to zápis o srovnání výše jmenovaných. V zápise se však písař na jednom místě přepsal a napsal místo Valentin Augustin. Jeho chybu jest třeba opraviti podle smyslu ostatních částí zápisu.

[2] Archiv města Brna rkp. čís. 8, f. 26a. Růst jmění Jakubova stanovím podle později připisovaných zápisů na citovaném místě rukopisu.

[3] Archiv města Brna rkp. čís. 8, f. 33a. Trať Veveří se rozkládala na svazích Kraví hory od vodovodu směrem k Veveří ulici a připomíná se na citovaném místě ve tvaru Webern.

[4] Archiv města Brna rkp. čís. 48, f. 425b.

[5] Archiv města Brna rkp. čís. 9, f. 19a. [6] Viz přílohu.

V listině samé se o tom mluví jenom povšechně, ale přihlédnutí k ostatním Kapistránovým skutkům v Brně uvede nás na stopu. Víme, že 15. srpna odešel Kapistrán do Olomouce a že se počátkem září vrátil opět do Brna, že tam kázal a že tam založil s podporou biskupa Viléma z Kolína observantský klášter sv. Bernardina. Jest též známo, že mu velmi při snaze o založení kláštera pomohli cech brněnských pekařů, brněnský kupec Pavel z Jihlavy s chotí Reginou a sestry Markéta a Dorota, vdovy po Janu a Jindřichovi Házových. Za to 12. září obdrželi brněnští pekaři od Kapistrána podobné přijetí do františkánského bratrstva jako před tím Jakub z Pustiměře, a 14. září dostalo se téže milosti Pavlovi z Jihlavy, Regině, Markétě a Dorotě.[1] Přijal tedy Kapistrán do bratrstva svého řádu takové Brňany, o kterých bezpečně víme, že pomohli tomuto řádu zakotviti na brněnské půdě. A Jakubovi z Pustiměře se dostalo týmiž slovy téže milosti, jako dobrodincům umožnivším zřízení kláštera menších bratří přísné observance. Z toho lze souditi, že se Jakub z Pustiměře zasloužil o Kapistránovy úmysly stejně jako ostatní obdaření brněnští měšťané, totiž že podporoval jeho snahu o založení observantského kláštera v Brně. K počtu Brňanů, kteří podporovali observanty v Brně, přibývá tedy Jakub z Pustiměře se svým rozsáhlým příbuzenstvem a doplňuje tak pestrou mosaiku drobných postav seskupených v tomto městě kolem Kapistrána, aby kolektivním úsilím podporovali jeho dílo velkých cílů.

Pro působení Kapistrána plyne z přijetí Jakuba z Pustiměře do františkánského bratrstva ještě jiný zajímavý závěr. Filiace pro Jakuba a jeho rodinu byla totiž dána 14. srpna za prvého Kapistránova pobytu v Brně, dříve než odešel do Olomouce. Filiace pro ostatní Brňany udělil Kapistrán až za svého druhého brněnského působení v září. Právě proto, že byly vydány až po návratu Kapistrána z Olomouce, soudila starší výše citovaná literatura, že Kapistrán za své druhé misie v Brně v září r. 1451 pojal úmysl založiti v městě klášter observantské řehole a že za účinné podpory biskupa Viléma z Kolína a Brňanů uvedl svůj úmysl ve skutek. Poněvadž však Jakuba odměnil za zásluhy o založení kláštera již za své prvé brněnské návštěvy 14. srpna, jest třeba proti právě vyloženému mínění tvrditi, že Kapistrán hned za svého pobytu v Brně v srpnu r. 1451 pojal myšlenku založiti v městě ústav svého řádu, že měl v její realisaci jisté úspěchy

[1] Blíže o tom *Dřímal*, Biskup Vilém z Kolína, str. 20—22.

již v prvé polovici srpna a že její uskutečnění bylo jednou z důležitých pohnutek, pro které se vrátil v září ještě jednou do Brna.

Srovnáním Kapistránovy listiny pro Jakuba z Pustiměře s jinými podobnými Kapistránovými písemnostmi získáme další důležitý poznatek. Kromě výše řečených filiací pro cech brněnských pekařů z 12. září[1] a pro Pavla z Jihlavy a ostatní ze 14. září[2] známe jich ještě několik. Jest to předně přijetí do františkánského bratrstva, kterého se dostalo Jindřichovi, převorovi kartuziánů v Olomouci, a celému jeho klášteru. Kapistrán vydal tu listinu ve Vídni 25. července r. 1451, právě když opouštěje Vídeň zamířil na Moravu do Brna.[3] Jinou podobnou listinou, danou 27. srpna r. 1451 v Olomouci, odměnil se Kapistrán měšťanům olomouckým.[4] Za čtvrt roku po tom, 28. října 1451, přijal v Krumlově do konfraternity svého řádu samého Oldřicha z Rožmberka a jeho děti Jindřicha, Jana, Jošta, Anežku, Perchtu a Ludmilu.[5] Rovněž v Krumlově se 7. listopadu podobně odměnil krumlovským měšťanům Václavovi rybáři a Petru Světlíkovi s manželkou Dorotou a synem Spytihněvem a dále nějaké Alžbětě, Dorotě, Bartoloměji, Václavovi a Kateřině.[6] O něco později 23. prosince učinil v Chebu účastným milostí františkánských velmistra křížovníků s červenou hvězdou Erasma a celý jeho řád.[7] Příštího léta udělil 23. dubna totéž faráři kadaňskému Janu z Menetingu, celému jeho kleru, purkmistru Mikuláši Zedliczerovi, rychtáři Františku Rurentvarkovi, konšelům a vší obci kadaňské.[8] A konečně v Olomouci 17. srpna r. 1454 přijal do bratrstva svého řádu olomouckého měšťana Augustina Smelczbruna, jeho manželku Dorotu, syna Antonína a celé příbuzenstvo.[9] Téhož léta již po konečném odchodu z českých zemí udělil v Aschaffen-

[1] Viz přílohu pod C.

[2] Otiskl ji *B. Navrátil* v ČMM 48 (1924), str. 390—391. Viz přílohu pod D.

[3] Or. perg. v zemském archivu v Brně, archivy zrušených klášterů, Olomouc kartuziáni C 14a. Listinu regestoval a popsal *Šebánek*, Archivy I, str. 294, č. 1388, ale při ocenění Kapistránových styků s Čechami nebylo jí dosud náležitě použito, ačkoli se jí zběžně dotkl již *Hermann*, Capistranus triumphans, str. 804. Viz příl. pod A.

[4] Viz přílohu pod B.

[5] Viz přílohu pod E.

[6] Viz přílohu pod F.

[7] Viz přílohu pod G.

[8] Viz přílohu pod H.

[9] Viz přílohu pod I. Zmínky o listině — ne zcela přesné — *J. Beringer-J. Janoušek*, Město a panství Dačice (Dačice 1893), str. 194 a *Valouch*, Životopis, str. 249. Posledně se s ní zabýval *Nešpor*, Dějiny Olomouce, str. 82—83.

burgu 1. listopadu filiaci Burckhardovi z Kolmatsche, jeho manželce Anně a všem příbuzným.[1]

Formulář všech listin právě uvedených je mutatis mutandis v podstatě týž. Rozdíly mezi nimi jsou nepatrné a lze je přičísti na vrub písařů, kteří psali čistopisy.[2] Jenom u filiace pro Augustina Smelczbruna, jeho manželku Dorotu a syna Antonína a u listiny pro Burckharda z r. 1454 jest důležitá změna v intitulaci a v salutaci. Ve všech ostatních listinách se totiž s malými obměnami čte: ‚Johannes de Capistrano ..., karissimi patris generalis in omnibus partibus cismontanis quoad fratres de observancia nuncupatos immeritus vicarius, cum oracionum suffragio salutari omnium incrementa virtutum.'[3] V listině pro Smelczbruna však intitulace a salutace zní: ‚Johannes de Capistrano ..., heretice pravitatis inquisitor, salutem et pacem in domino sempiternam.'[4] Tedy změna podstatná, ale snadno vysvětlitelná. V r. 1451 při těžkých počátcích své misie vystupoval Kapistrán jako generální vikář svého řádu za Alpami a skromně zdravil. Za své úspěchy v boji proti českým kališníkům dostal od papeže Mikuláše V. 28. října r. 1451 dovolení, že smí jako inkvisitor všeho kacířství přijímati zpět do lůna církve věřící, kteří si dávali přisluhovati pod obojí způsobou, a že smí dokonce rozhřešovati i utrakvistické kněze a mnichy.[5] To právo bylo rozšířeno a potvrzeno několika pozdějšími papežskými listy,[6] ale v Kapistránových filiačních listinách se až do r. 1452 neuplatnilo. Teprve v r. 1454 po tříletém pobytu v zemích koruny české považoval Kapistrán za vhodnější vystupovati v úloze inkvisitora všeho kacířství a ne ve funkci generálního vikáře observantů za Alpami a proto změnil svou intitulaci. Stále rostoucí sebevědomí mu pak

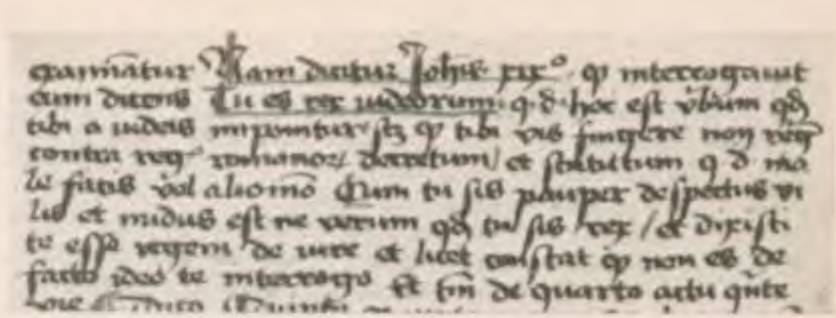
[1] Viz přílohu pod K. Při výčtu filiací nepřihlížím k listinám pro příjemce, kteří nesídlili v našich zemích. Výjimku činím u listiny pro Burckharda, ponévadž je důležitá pro intitulaci a salutaci, jak bude o tom zmínka. Tu listinu otiskl *W. Dersch*, Ein Brüderschaftsbrief des heiligen Johannes von Capistrano ve Franziskanische Studien 7 (1920), str. 75—78. Na Derschův článek upozornil *Navrátil* v ČMM 48 (1924), str. 389—391, soudě, že Dersch otiskl filiaci pro Volfganga Cämmera z Wormsu řečeného z Dalberga, danou 1. listopadu 1454 v Aschaffenburgu. Ve skutečnosti Dersch otiskl listinu pro Burckharda datovanou tak, jak jest výše řečeno, a jenom se zmínil o listině pro Volfganga, dané 28. října 1454 ve Frankfurtu a uložené ve státním archivu v Münsteru Msc. II, 93, list 11.

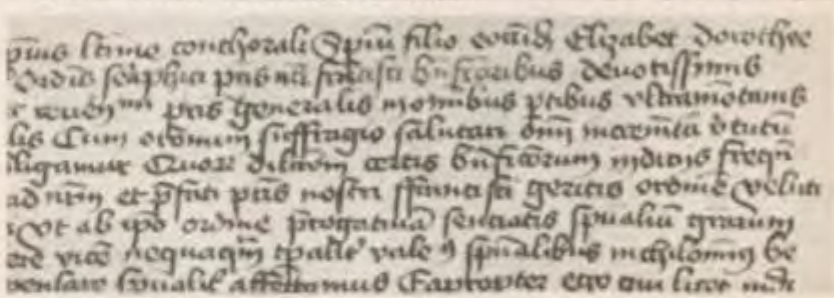
[2] Viz přílohu. [3] Viz přílohu pod A, B, C, D, E, F, G a H.

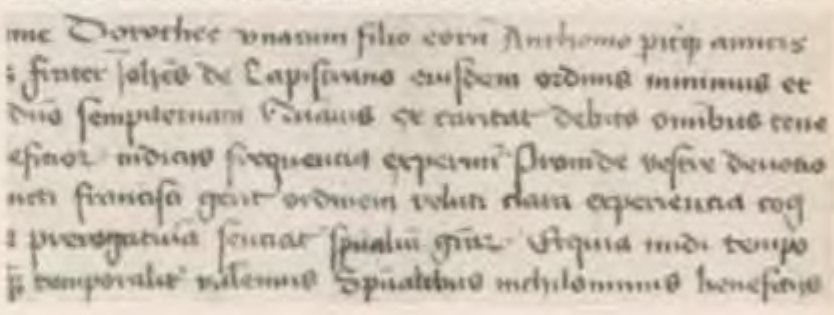
[4] Viz přílohu pod I.

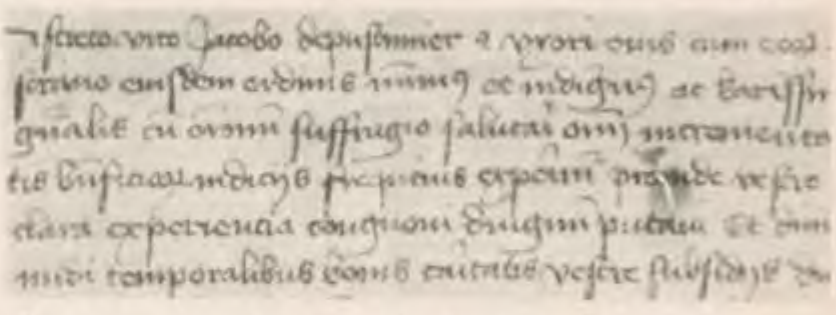
[5] Papežskou listinu o tom otiskl *Wadding*, Annales fratrum minorum XII, str. 97.

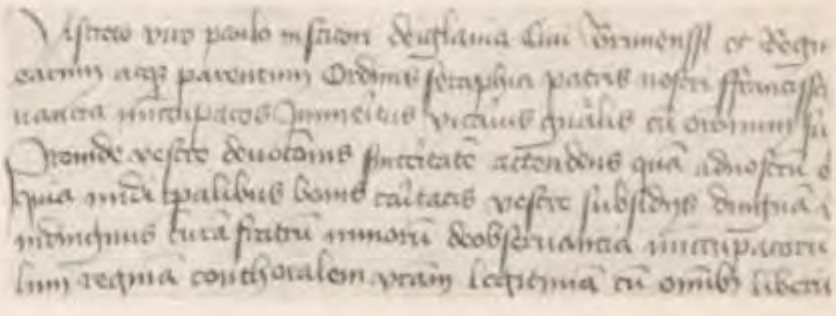
[6] O tom *Nejedlý*, Česká misie, str. 231 a násl.

diktovalo nový pozdrav, který je ohlasem salutace papežských bul a slavnostních listin samého generála jeho řádu. To vše napovídá, že změna intitulace a salutace v Smelczbrunově listině je vlastním Kapistránovým dílem. A když r. 1454 po konečném nezdaru své české mise opustil navždy naše země, vrátil se za změněných okolností v jiném prostředí v listině pro Burckharda k svému starému pozdravu a ponechal si jenom titul generálního inkvisitora všeho kacířství.[1]

K zajímavým výsledkům vede srovnání písma listiny pro Jakuba z Pustiměře s písmem listiny pro Pavla z Jihlavy. Charakter obou písem lze sledovati v připojené tabulce na obraze čís. 4 a 5. Listina pro Pavla jest psána na mnohem větším pergamenu než listina pro Jakuba a proto písař v ní užil většího písma a kladl jednotlivá písmena volněji vedle sebe. Přes tento rozdíl, způsobený různé velikým místem vyměřeným pro napsání stejně dlouhého textu, jest patrno, že obě listiny psal tentýž písař. Jest to viděti nejen při porovnání písmen b, d, f, g, h, l, o, p, nýbrž i při porovnání celých slov. Tak jsou v obou listinách hned na počátku shodně psána slova Discreto viro, za nimi se úplně sobě podobají slova ordinis seraphici patris, pak jméno vydavatele Johannes de Capistrano a tak dále.

Také srovnání písma listiny pro krumlovské měšťany s písmem listiny pro Augustina Smelczbruna je velmi poučné. Ukázky písma těchto listin jsou podány v připojené tabulce na obraze 2 a 3. Při posuzování tohoto písma jest třeba uvážiti, že v listině pro krumlovské měšťany písař psal na mnohem menší pergamen než tomu bylo v listině pro Smelczbruna. Proto v listině pro krumlovské měšťany písmenka silně stlačoval a nemohl je psáti příliš pečlivě, kdežto v listině pro Smelczbruna je kladl volně vedle sebe a mohl je dobře propracovati. Nelze též přehlédnouti, že listina krumlovská jest z r. 1451 a listina Smelczbrunova z r. 1454 a že tedy údobí tří let zanechalo u písaře ve způsobu psaní jisté odchylky. Přes to však jest všeobecný duktus písma v obou listinách stejný, i když se dlouhé dříky písmen l, h, b od sebe poněkud liší. Zato spodní tahy těchto písmen jsou shodné a rovněž úplně se sobě podobají písmena d, f, g, o, p. Také některá slova jsou psána úplně stejně, jako na příklad Dorothee, Johannes de Capistrano, eiusdem ordinis atd. Ty shody dovolují prohlásiti, že i tyto dvě listiny psala jedna a táž ruka.

[1] Viz přílohu pod K.

Osm našich listin, které se zachovaly v originále, mají kromě stejného formuláře i podobnou vnější úpravu.[1] Liší se od sebe jenom v nepatrných podrobnostech, jsou opatřeny vlastnoručním podpisem Kapistránovým a jsou k nim přivěšeny dva druhy Kapistránovy pečeti.[2] Na prvý pohled prozrazují, že jsou to kancelářské písemnosti, vyhotovené v dobře organisované kanceláři vydavatele. Z okolnosti, že všech jedenáct Kapistránových filiací má stejný formulář, že dvě dvojice z nich pro různé příjemce jsou psány jedním písařem a že osm z nich zachovaných v originále má stejnou vnější úpravu, jest třeba souditi, že v Kapistránově průvodu byli písaři, kteří měli na starosti kancelář a vydávali z ní listiny dle všech pravidel užívaných v současných kancelářích.

Jednoho z těchto písařů lze postihnouti na filiaci pro krumlovské měšťany. Vlevo pod textem jest na ní totiž touž rukou, která psala text, napsáno Paulus. Není pochyby, že tu písař krumlovské listiny prozradil své jméno. A poněvadž filiace pro krumlovské měšťany z r. 1451 jest psána touž rukou jako listina pro Smelczbruna z r. 1454, můžeme tvrditi, že obě písemnosti psal písař Pavel, jenž doprovázel Kapistrána po celou dobu jeho české misie. V Kapistránově průvodu najdeme pak jenom jediného jeho druha v zemích koruny české, který se jmenoval Pavel. Je to Pavel z Moravy. Františkánské prameny o něm praví, že byl věrným žákem svého mistra, osminásobným vikářem české provincie, apoštolským kazatelem a vášnivým odpůrcem stoupenců kalicha, s nimiž se prudce utkal v mnoha veřejných náboženských disputacích. Vídeňskou universitu přiměl k spálení nějakých spisů lékaře Jiřího, podezřelých z utrakvismu, a horlivě se staral o zajištění klášterů založených Kapistránem. Po rušné životní pouti, zasvěcené přísné práci, zemřel r. 1491 v brněnském konventě sv. Bernardina na rameni Svratky pod Petrovem a byl v něm i pochován. Nebylo mu však dopřáno, aby klidně odpočíval ve zdech ústavu, pro který za života tolik pracoval. Když r. 1643 přitáhli k Brnu Švédové, byl 4. a 5. září klášter sv. Bernardina na rozkaz brněnského velitele plukovníka Schönkircha spálen, aby neposkytl opěrné body švédskému vojsku. Františkáni přesídlili po ohni do vnitřního Brna ke kostelu sv. Magdaleny. Za

[1] Viz listinu pro Jakuba z Pustiměře v příloze a pak přílohu pod A, D, E, F, G, I a K.

[2] Jeden popisuje *Šebánek*, Archivy I, str. 294, č. 1388 a příloha pod A, D, E a G, druhý popisuje příloha pod I.

dvě léta potom r. 1645 Švédové po druhé ohrozili Brno, konvent sv. Bernardina, stojící těsně u městských hradeb, byl ze strategických důvodů zbořen a františkáni se rozhodli zůstati trvale u sv. Magdaleny. Tehdy přenesli ze svého původního rozvaleného sídla ostatky svých význačných členů na dnes zrušený hřbitov před někdejší Veselou branou. Mezi těmi ostatky byly i kosti našeho Pavla.[1]

Když jest zjištěno, že listiny Kapistránovy byly psány písaři, kteří ho provázeli, jest velmi poučné srovnati písmo filiace pro Augustina Smelczbruna a pro měšťany krumlovské s písmem rukopisu čís. 163 v archivu města Brna.[2] Ukázky z písma rukopisu i listin jsou v přiložené tabulce pod čís. 1, 2 a 3. Při jejich ocenění jest třeba míti na paměti, že ve filiacích se písař snažil přiblížiti písmu užívanému tehdy v listinách a proto že písmena více stavěl a pečlivě pokládal, kdežto rukopis že psal rychleji a proto méně pečlivě a že nechal tak do písma proniknouti více kursivních prvků. Nelze též přejíti okolnost, že na písaře působil i rozdíl látky, na níž psal, neboť listiny jsou psány na pergameně a rukopis na papíře. Rovněž musíme bráti zřetel na velké rozdíly časové a plošné, na které bylo již upozorněno při srovnání listiny krumlovské s filiací pro Smelczbruna. Ale přes tyto rozdíly, dané růzností zvyku písma v listinách a v rukopisech a růzností materiálu, na němž písař psal, jest celkový ráz písma listin a rukopisu úplně shodný a také jednotlivá písmena mají stejné charakteristické značky. Zejména dobře je to patrno na velkém písmeně J ve slově Jesus v rukopise a ve slově Johannes v listině pro Smelczbruna a na malých písmenách b, d, f, g, h, l, o, p. Tyto shody dovolují prohlásiti, že listinu pro Smelczbruna, filiaci krumlovskou a rukopis archivu města Brna psala jedna a táž ruka Kapistránova žáka Pavla z Moravy. A poněvadž víme, že Kapistránovy listiny byly psány u vydavatele, můžeme tvrditi, že rukopis čís. 163 byl psán písařem z Kapistránovy družiny a že byl Kapistránem v Brně někomu darován.

Rukopis obsahuje Kapistránův výklad na utrpení Ježíše Krista, složený na text písně ‚Quo abiit dilectus tuus, o pulcherrima mulierum, quo abiit et queremus eum'. Desky mají rozměry 15 × 22·5 cm, listy jsou průměrně veliké 14 × 22 cm. Je svázán

[1] O Pavlovi z Moravy *Hermann*, Capistranus triumphans, str. 633. Bližší zjištění jeho osobnosti není možné provésti v rámci tohoto článku.

[2] Upozornil jsem na rukopis v práci Archiv zemského hlavního města Brna (Brno 1930), str. 14.

v tuhé vazbě potažené hnědým pergamenem a na přední desce je nápis rukou 18. stol.: ‚S. Joannes Capistranus in Passionem Jesu Christi Salvatoris continens 57 folia.' Čítá 58 listů moderní foliace, f. 57b—58 jsou prázdné. Za předsádky bylo užito pergamenových listů z rukopisu náboženského obsahu z polovice 14. stol. a před f. 1 byl později vlepen jeden nečíslovaný list. Na něm jest napsáno rukou archiváře města Brna z polovice minulého století, Polykarpa Kollera: Stadt Brünn Archiv N. 137/Kast. II. Podobně jako list před f. 1 bylo ve stejnou dobu vlepeno do rukopisu i f. 58 na místo původního, časem vyříznutého listu. Papír jest bez filigránů a listy jsou rozděleny do čtyř složek po 12 a jedné složky po 10 listech. Složka o desíti listech je na f. 25 až 34. Na f. 1a jest nahoře nápis rukou rukopisu: Passio Johannis Capistrani. Na okrajích listů si písař inkoustem vyznačil linky, kam až má psáti, řádky linkovány nejsou. Důležitá místa v textu jsou červeně podtržena a počátky nových myšlenek jsou vyznačeny červenými dříky písmen.

Obsah rukopisu jest ve výše citované literatuře znám z jiných opisů Kapistránova výkladu na utrpení Kristovo a nemusí se k němu tedy přihlížeti. Zato však jest rukopis čís. 163 zajímavý jinak. Předně zjištění, že byl psán Pavlem z Jihlavy, který patří do okruhu Kapistránova, povyšuje jeho text za jednu z důležitých variant při stanovení původního znění Kapistránova díla, a za druhé jeho darování někomu na brněnské půdě ukazuje na novou, dosud nevyužitou složku Kapistránovy mise na Moravě. Výklad na utrpení Ježíše Krista není totiž polemický spis proti husitům, nýbrž traktát, usilující o prohloubení náboženského cítění spíše meditací než hlučnou polemikou. Dnes nelze zjistiti, komu Kapistrán svůj spis daroval a sotva se kdy dovíme, jak traktát přišel do městského archivu, neboť staré pořádací práce v archivu si vždy všímaly hlavně listin a rukopisů potřebných pro správu města, ne rukopisů náboženského obsahu, jež bývaly chovány odděleně od ostatního materiálu. Proto nemůžeme dnes říci, koho Kapistrán svým spisem obdaroval. Skutečnost, že někomu sám věnoval svůj výklad na utrpení Ježíše Krista však napovídá, že kromě věhlasu získaného kázáními a spisy polemickými chtěl Kapistrán šířiti slávu svého jména také svými ostatními spisy, které vezl s sebou z Itálie, a že vedle působení na masy slovem mluveným věřil i na dobrý účinek toho, co kdysi napsal.

Příloha.

Jan Kapistrán, generální vikář minoritů za Alpami, přijímá do konfraternity svého řádu Jakuba z Pustiměře s manželkou, s dědici a s celou rodinou.

1451, srpna 14. Brno.

Kancelářský originál na pergameně s vlastnoručním podpisem vydavatelovým v archivu farního kostela u sv. Jakuba v Brně. Pečeť ztracena.

Kromě listiny pro Jakuba z Pustiměře jest známo ještě deset Kapistránových filiací pro různé příjemce, které mají úplně shodný formulář s listinou pro Jakuba z Pustiměře. Jejich odchylky od listiny pro Jakuba a části jejich formulářů, u kterých si odchylky vyžádala různost příjemců, tisknu pod čarou. Běží o tyto Kapistránovy listiny:

A) Jan Kapistrán, generální vikář minoritů za Alpami, přijímá do konfraternity svého řádu Jindřicha, převora kartuziánů v Olomouci, a celý jeho klášter.

1451, července 25. Vídeň.

Kancelářský originál na pergameně s vlastnoručním podpisem Kapistránovým v zemském archivu v Brně, pergameny zrušených klášterů. Olomouc kart. C 14 a. Na bílých, hedvábných nitích přivěšena vikářská, zaśp. ovál. pečeť vydavatele, v p. p. vprovo kráčející Kristus s křížem na rameni, pod jeho nohama klečící postava s rukama zkříženýma na prsou. Pečeť z vosku červeného v misce z vosku přírodního, na dorsu misky vytlačeno znamení kříže. Leg. + · SIGILLV · VICARII · GNALIS · ORDIN ‖ IS · MINOꝝ · CITRAMONTANI · *Na plice poznámka: Venerabilis pater Jacobus vicarius confirmavit ac declaravit, quod extenditur ad omnes filios domus eciam futuros. 1476.*

Regest Šebánek, Archivy zrušených klášterů I, str. 294 č. 1388.

B) Jan Kapistrán, generální vikář minoritů za Alpami, přijímá do konfraternity svého řádu měšťany olomoucké.

1451, srpna 27. Olomouc.

Listina ztracena. Její originál se choval v zasedací síni olomoucké radnice, jak věděl zápis v starém Willperthově katalogu olomouckého městského archivu, uloženém v archivu města Olomouce ve sbírce rukopisů čís. 1541, kde se čte pod sign. F 1/4 regest: Filiantia concessa a S. Joanne Capistrano, ordinis minorum S. Francisci reformatorum strictionis observantiae commissario generali, magistratui Olomucensi, uxoribus atque heredibus legitimis et toti communitati in perpetuum de dato Olomutii 1451. Listinu měl ještě r. 1858 Valouch, když psal Životopis sv. Jana Kapistrána, a na str. 348—350 otiskl její adresu, datum a Kapistránův podpis a upozornil, že formulář, podpis i pečeť listiny jsou shodné s filiací Kapistránovou pro brněnské pekaře z 12. září r. 1451, uvedenou níže pod C. Valouch též poznamenal, že starý opis filiace se chová v archivu zrušeného konventu františkánského v Olomouci, jenž byl r. 1784 odevzdán dominikánům. Když r. 1870 katalogisoval městský archiv olomoucký prof. Schmidt, byl originál listiny již ztracen. Proto nebyla listina pojata do soupisu listin olomouckého archivu od F. X. Parsche, Das Stadt-Archiv zu Olmütz (Olmütz 1901) a nelze ji ani dnes nalézti. Také opis listiny Valouchem zmíněný není již v archivu olomouckých dominikánů. Proto jest se třeba spokojiti Valouchovým zjištěním, že formulář listiny jest shodný s ostatními Kapistránovými filiacemi a otisknouti její adresu, datum a podpis z citované Valouchovy práce.

C) Jan Kapistrán, generální vikář minoritů za Alpami, přijímá do konfraternity svého řádu cech brněnských pekařů.

1451, září 12. Brno.

Orig. listing s pečetí a vlastnoručním podpisem Kapistránovým býval chován v písemnostech pekařského cechu v Brně. Odtud otiskl listinu Valouch, Životopis sv. Jana Kapistrána str. 336—338. Když však byly archiválie pekařského cechu odevzdány r. 1901 městskému archivu v Brně, byl originál listiny již ztracen. V museu města Brna jest její ověřený opis z 15. května r. 1691. Jak Valouchův otisk, tak opis v museu mají zjevné chyby zaviněné špatným čtením. V poznámkách se pokouším o ideální rekonstrukci listina na podkladě srovnání všech Kapistránových filiací s otiskem Valouchovým a s opisem v městském museu.

D) Jan Kapistrán, generální vikář minoritů za Alpami, přijímá do konfraternity svého řádu kupce Pavla z Jihlavy, měštana brněnského, a jeho manželku Reginu s dětmi a rodiči a Markétu, vdovu po Janu Házovi, se sestrou Dorotou, vdovou po Jindřichovi Házovi, rovněž s dětmi i s rodiči.

1451, září 14. Brno.

Kancelářský originál na pergameně s vlastnoručním podpisem vydavatelovým v archivu města Brna. Na fialových a zelených hedvábných nitích přivěšena pečeť jako u A.

Z originálu otiskl B. Navrátil v ČČM 48 (1924), str. 390—391 s nepřesnou poznámkou, že podpis Kapistránův není vlastnoruční.

E) Jan Kapistrán, generální vikář minoritů za Alpami, přijímá do konfraternity svého řádu Oldřicha z Rožmberka a jeho děti Jindřicha, Jana, Jošta, Anežku, Perchtu a Ludmilu.

1451, října 28. Český Krumlov.

Kancelářský originál na pergameně s vlastnoručním podpisem Kapistránovým v archivu knížete Schwarzenberga v Třeboni, rožmberský archiv odd. 2. čís. 20. Na bílých hedvábných nitích pečeť jako u A.

Regest v Českém archivu XI, 258.

F) Jan Kapistrán, generální vikář minoritů za Alpami, přijímá do konfraternity svého řádu krumlovské měštany Václava rybáře, Petra řečeného Světlík s manželkou Dorotou a synem Spytihněvem a dále Alžbětu, Dorotu, Bartoloměje, Václavu a Kateřinu se všemi příbuznými.

1451, listopadu 7. Český Krumlov.

Kancelářský originál v Národním museu v Praze s vlastnoručním podpisem Kapistránovým, sestavený ze dvou částí, na které bylo kdysi listina rozříznuta, když jí bylo použito při vazbě nějaké knihy. Pečeť ztracena.

G) Jan Kapistrán, generální vikář minoritů za Alpami, přijímá do konfraternity svého řádu Erasma, velmistra křižovníků s červenou hvězdou v Čechách, na Moravě, ve Slezsku a v Polsku, sídlícího v té době v chebském domě špitálním, a s ním celý jeho řád.

1451, 23. prosince. Cheb.

Kancelářský originál na pergameně s vlastnoručním podpisem Kapistránovým v archivu křižovníků s červenou hvězdou v Praze, sign. Scr. F 4 1. Na bílých hedvábných nitích pečeť jako u A.

Otiskl Hermann, Capistranus triumphans str. 798—799 z opisu v tak zvané Žluté či Zlaté knize str. 573—575 v archivu křižovníků s červenou hvězdou v Praze, pořízené r. 1654 z iniciativy řádového převora Jana Jiřího Mannera. Opis, dle něhož Hermann listinu otiskl, dal pro Hermannovy potřeby opsati r. 1695 velmistr J. Pospíchal a leží v křižovnickém archivu pod sign. Scr. 64 c 17.

H) Jan Kapistrán, generální vikář minoritů za Alpami, přijímá do konfraternity svého řádu Jana z Menetingu, faráře kadaňského, celý jeho klerus, purkmistra Mikuláše Zedliczera, rychtáře Františka Rurentvarka, konšely a vší obec kadaňskou.

1452, dubna 23. Most.

Opis z druhé poloviče XV. stol. v archivu františkánského kláštera v Kadani.

Regest Valouch, Životopis sv. Jana Kapistrána, str. 477—478 ze zmíněného opisu.

I) Jan Kapistrán, generální inkvisitor kacířství, přijímá do konfraternity svého řádu Augustina Smelczbrana s manželkou Dorotou, se synem Antonínem a se všemi přáteli.

1454, srpna 17. Olomouc.

Kancelářský originál na pergameně s vlastnoručním podpisem vydavatelovým v archivu františkánského konventu v Dačicích. Na bílých hedvábných nitích přivěšena vikářská, zaip. ovál. pečeť vydavatele, v p. p. Kristus stoupající v paprscích na nebesa. Pečeť z vosku červeného v misce z vosku přírodního, na dorsu misky vytlačeno znamení kříže.

K) Jan Kapistrán, generální inkvisitor kacířství, přijímá do konfraternity svého řádu Burckharda z Kolmatsche, jeho manželku Annu a jeho rodinu.

1454, listopadu 1. Aschaffenburg.

Kancelářský originál na pergameně s vlastnoručním podpisem Kapistránovým ve státním archivu v Marburgu, listinný archiv, majetek rodiny von Dalwigk 1454 listopad 1. Pečeť ztracena.

Z originálu otiskl Dersch, Ein Brüderschaftsbrief des heiligen Johannes von Capistrano, str. 77—78.

Ihesus Cristus.[1]

Discreto viro Jacobo de Pustimier et uxori eius cum eorum heredibus,[2] ordinis seraphici patris nostri Francisci[3] benefactoribus devotissimis,[4] frater Johannes de Capistrano, eiusdem ordinis minimus et indingnus ac karissimi[5] patris generalis in omnibus partibus cismontanis[6] quoad fratres[7] de observancia nuncupatos[8] immeritus vicarius generalis, cum oracionum suffragio salutari omnium incrementa virtutum.[9]

[1] *Schází u A až D a F až K*; — Iesus Christus *E*.

[2] Reverendo patri fratri Hainrico, religiosissime domus vallis Josaphat sacri ordinis cartusiensis priori dignissimo in Olomucz, ceterisque eius filiis et fratribus in Domino venerandis, *A*.

Illustris sapiencie, solertisque sagacitatis, circumspecte prudencie, concordis et unanime discrecionis magistro burgi, consulibus, juratis totique communitati civitatis olomucensis, uxoribus eorum legitimis, *B*.

Honestis ac circumspectis generalibus pistoribus, incolis hujus oppidi, diecesis olomucensis, uxoribus, fratribus, sororibus, filiis, filiabus, consanguineis et affinibus et heredibus eorum, *C*.

Discreto viro Paulo institori de Iglauia, civi Brunenssi, et Regine, conthorali ipsius legitime, cum omnibus liberis eorum ac parentibus nec non Margarethe, relicte Johannis Hazz, una cum sorore ipsius Dorothea, relicta Henrici Hazz, et utrarumque liberorum earum atque parentum, *D*.

Magnifico et excellenti domino, domino Ulrico de Rosanberg ac magnificis et generosis eius filiis et filiabus domino Henrico, domino Johanni, domino Jeodoco, domine Agnete, domine Perchte et domine Ludumille, *E*.

Prividis et discretis Wenceslao piscatori, Petro dicto Swietlik, Dorothee ipsius legitime conthorali, Spitigneo filio eorumdem, Elizabet, Dorothee, Bartholomeo, Wenceslao, Katherine et consanguineis eorumdem de Crumpnaw, pragensis diocesis, *F*.

Reverendo patri et domino, domino Erasmo, supremo magistro per Bohemiam, Moraviam, Silesiam, Poloniam fratrum ordinis crucciferorum cum stella de regula sancti Augustini, pro nunc in hospitali domus Egrensis residenti, nec non omnes fratres suos professos eiusdem ordinis atque presbyteros, seculares sibi commorantes omnesque parentes, cognatos et familiares eiusdem presentes et futuros, *G*.

Honorabilibus pariterque sapientibus atque providis domino Johanni de Meneting, plebano existenti in Cadano, ac toti vestro clero, Nicolao Zedliczer magistro civium, Francisco Rurentwarek iudici atque consulibus honestaque communitati pretacte civitatis nec non omnibus et singulis conthoralibus eorum legitimis, filiis et filiabus, denique omnibus commorantibus in prefata civitate familiaribus, quoque ipsorum ac subditis spiritualibus ac secularibus presentibus atque futuris, *H*.

Honesto viro Augustino Smeltzebrunn nec non conthorali ipsius legitime Dorothee una cum filio eorum Anthonio pariterque amicis, *I*.

Strenuo viro Burckhardo de Kolmecz, Anne conthorali sue nec non consanguineis eorundem, *K*.

[3] Francisci *D*; — patris nostri sancti Francisci *I a K*.

[4] seraphici patris nostri Francisci ordinis benefactoribus singularissimis, *E*.

[5] ac indignus et reverendissimi *A, C a E*; — et indingnus ac reverendissimi *D*; — et indignus ac reverendissimi *E až H*.

[6] ultramontanis *A, C, D a F*.

[7] confratres *F*.

[8] nuncupatos *A, C, E až H*.

[9] frater Johannes de Capistrano, eiusdem ordinis minimus et indignus, heretice pravitatis generalis inquisitor, salutem et pacem in domino sempiternam. *I*.

Quamvis ex caritatis debito omnibus teneamur, illis tamen longius[1] obligamur, quorum dilleccionem[2] certis beneficiorum indiciis frequencius[3] experimur, proinde vestre devocionis[4] sinceritatem attendens, quam ad nostrum et prefati patris nostri Francisci[5] geritis ordinem, veluti clara experiencia cognovi,[6] dingnum[7] putavi et divine acceptabile voluntati,[8] ut ab ipso ordine prerogativam senciatis[9] spiritualium graciarum. Verum quia[10] nudi temporalibus bonis caritatis vestre subsidiis[11] dingnam[12] rependere vicem[13] nequaquam temporaliter[14] valemus, spiritualibus nichlominus[15] beneficiis, prout in nostris aput[16] Deum dominum nostrum servamus[17] desideriis, compensare spiritualiter affectamus,[18] eapropter ego, qui licet indingnus[19] curam[20] fratrum minorum de observancia nunccupatorum[21] et sororum minorissarum[22] sancte Clare seu sancti Damiani de observancia nunccupatarum[23] et eorum religiosorum de penitencia ordinum in partibus cismontanis[24] habeo generalem, vos et totam familiam vestram presentem et futuram[25] nec non

frater Johannes de Capistrano, eiusdem ordinis minimus *et* indignus, heretice pravitatis generalis inquisitor, cum oracionum suffragio salutari omnium incrementa virtutum. *K*.

[1] longe amplius *A, C až G, I a K*.

[2] dilecciones *A, C až G, I a K*.

[3] frequenter *C a D*.

[4] vestrarum devocionum *C a E*.

[5] patris nostri Francisci *D*; — patris nostri sancti Francisci *I a K*.

[6] cognovi *A, C, E, F, G a K*.

[7] dignum *A, C, E, F, G, I a K*.

[8] voluntati *E*.

[9] prerogativam graciam senciatis *C*.

[10] Et quia *I a K*.

[11] caritatum vestrarum subsidium *C*; — caritatibus vestris subsidiis *G*.

[12] diguam *A, E až G, I a K*; — dignas *C*.

[13] vices *C*.

[14] temporalibus *C*.

[15] nichlominus *A, F, H, I a K*; — nihlominus *C, E a G*.

[16] apud *E*.

[17] aput Deum servamus *A*; — apud dominum Deum nostrum servamus *C, I a K*; — apud dominum nostrum servamus *G*.

[18] volumus *C*.

[19] indignus *A, C, E až G*.

[20] eapropter ego, qui specialem auctoritatem habeo recipiendi quoscumque devotos nostri ordinis ad confraternitatem *I a K*.

[21] nuncupatorum *A, C, E až G, I a K*.

[22] minorissarum et *A, F, G, I a K*.

[23] nuncupatarum *A, C, E až G, I a K*.

[24] ultramontanis *A, C, D a F*.

[25] vos omnes predictos *A*.

vos honestos ac circumspectos pistores, icolas hujus civitatis, uxores vestras, filios et filias, consanguineos et heredes vestros, totamque familiam vestram *C*.

et[1] animas vestrorum defunctorum et[2] omnes, pro quibus[3] intendistis,[4] ad confraternitatem nostram et ad universa et[5] singula[6] nostre religionis suffragia in vita recipio pariter et in morte plenam vobis participacionem omnium carismatum[7] et spiritualium bonorum, videlicet missarum, oracionum, suffragio [sic],[8] officiorum divinorum, ieiuniorum,[9] abstinenciarum, disciplinarum, penitenciarum, peregrinacionum, inspiracionum, predicacionum, leccionum, meditacionum, contemplacionum, observanciarum, devocionum et omnium aliorum spiritualium bonorum tenore presencium graciose conferendo, que per fratres nostros et dictorum ordinum sorores nec non et aliorum sive[10] de tercio ordine beati Francisci[11] in partibus cismontanis[12] degentes operari et acceptare[13] dignabitur[14] clemencia Salvatoris. Addens insuper de dono et gracia singulari, quod cum divine placuerit voluntati[15] de exilio instantis miserie vos vocare vesterque obitus multo, annuente domino, tempore differendus nostro fuerit capitulo nunciatus,[16] idem volo, ut pro vobis fiat officium, quod pro fratribus nostris defunctis recitatis ibidem annuatim ex more per totum orbem[17] fieri consuevit. Valeat feliciter vestra

vos Paulum, Reginam, conthoralem vestram legitimam, cum omnibus liberis vestris ac parentibus et Margaretam, Dorotheam dictas Hezzin, liberos ac parentes earum totamque familiam vestram presentem et futuram *D*.

magnificencias vestras omnes ac totam familiam vestram presentem et futuram *E*.

vos Wenczeslaum piscatorem et Petrum *F s vynechánim slov* nec non et animas vestrorum defunctorum.

vos patrem ac fratres vestros et presbyteros nec non parentes, cognatos et familiares vestros presentes et futuros *G*.

cismontanis, vos honestas personas supratactas omnesque amicos et consanguineos vestros *I*.

cismontanis, vos strennuos personas supratactas omnesque consanguineos atque amicos vestros *K*.

[1] et omnes *E*; — *et schází u I a K*.

[2] ac eciam *G*; — ac *I a K*.

[3] et animas defunctorum vestrorum, pro quibus *A*.

[4] intenditis *A, C, E, F, G, I a K*.

[5] et *schází u D a F*; — ac *G*.

[6] ad fraternitatem nostram et universa singulaque *A*.

[7] karismatum *A*; — carissmatum *D*.

[8] suffragiorum *A, C až K*.

[9] ieiuniorum *schází u C a K*.

[10] nec non aliorum de penitencia sive *A, I a K*.
nec non et aliorum de penitencia sive *C a G*.
et aliorum de penitencia ordinum sive *E*.
et aliorum de observancia ac prima ordinum sive *F*.

[11] Francissci *D*.

[12] ultramontanis *A, C, D a F*.

[13] acceptari [sic] *D*.

[14] dignabitur *A, C, E až G, I a K*.

[15] volunctati *E*.

[16] nunciatus *A a K*; — nunciatus capitulo *C*.

[17] ordinem *I a K*.

devota et fervens caritas[1] in Christo Ihesu, domino nostro, in eternum amen. Datum Brune decima quarta die mensis augusti de anno domini millesimo quadringentesimo quinquagessimo primo feria sexta ante festum gloriossissime ac excelentissime Virginis Marie Asumpcionis.[2]

Frater Johannes sacerdos manu propria me subscripsi.[3]

[1] Valeant felicitates vestre *C*.
Valeat felicitas vestra devota et fervens caritas *D*.
Valeant magnificencie vestre *E*.
Valeant feliciter vestre devote et ferventes charitates *G*.

[2] Datum Wyenne in die sancti Jacobi anno domini millesimo quadringentesimo quinquagesimo primo. *A*.
Datum Olomucii die vicesima septima mensis augusti anno domini millesimo quadringentesimo quinquagesimo primo. *B*.
Datum Brune die solis post festum Nativitatis Marie Virginis duodecima die mense septembris anno domini millesimo quadringentesimo quinquagesimo primo. *C*.
Datum Brunne quartadecima die mensis septembris anno domini millesimo quadringentesimo quinquagesimo primo. *D*.
Ex Crumnaw XXVIII[a] octobris 1451. *E*.
Datum Crumpnaw die saturni post Omnium sanctorum die septima novembris anno domini millesimo quadringentesimo quinquagesimo primo. *F*. *V datu jest jistá nesrovnalost. Die saturni post Omnium sanctorum 1451 bylo totiž 6. listopadu, zatím co datum vypsané dnem měsíce se hlásí k 7. listopadu.*
Datum in Egra vicesima tercia die decembris anno domini millesimo quadringentesimo quinquagesimo primo. *G*.
Datum in Brix die sancti Georgii martyris anno domini millesimo quadringentesimo quinquagesimo secundo. *H*.
Datum in civitate Olomucensis decima septima die mensis augusti anno domini M°CCCC°LIIII°. *I*.
Datum Aschaffenburg prima die mensis novembris anno domini millesimo quadringentesimo quinquagesimo quarto. *K*.

[3] *Podpis u všech otištěných listin na prave straně listiny pod textem. U E vlevo pod textem listiny rukou listiny* Vestre excellentissime dominacioni, *vpravo pod textem listiny rukou Kapistrána* inutilis servulus sed fidelis orator frater Johannes sacerdos manu propria me subscripsi. *U F na levé straně listiny pod textem rukou listiny napsáno* Paulus. *O tom viz na str. 382. U G vlevo pod textem listiny rukou listiny* Vestre reverende dominacioni, *vpravo pod textem rukou Kapistrána* fidelis orator frater Johannes sacerdos manu propria me subscripsi.